bilimger.kz
Республикалық білім және ғылым порталы
https://bilimger.kz
ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі тіркелген — Куәлік нөмірі: ***KZ45VPY00102718***
2020

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Топырақтың қандай қасиеті бар?

ЖАРИЯЛАНДЫ	СІЛТЕМЕ
02.06.2020	https://bilimger.kz/76070/

Ұзақ мерзімді жоспар **3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері. Табиғи ресурстар.** Күні: 17.01.20 ж Сынып: 3 «Б»		**Мектеп: Ы.Ноғайбаев атындағы №18 орта мектеп** **Мұғалімнің аты-жөні : Ельбаева Улжамал Отаровна** **Қатысқандар:** **Қатыспағандар саны:**

Сабақ тақырыбы:	**Топырақтың қандай қасиеті бар?**
Оқу мақсаттары	3.3.4.2 — топырақтың негізгі құрамын зерттеу (құм, саз, өсімдік пен жануарлардың қалдығы, су, ауа) 3.1.2.3 -экспериментті жоспарлау және жүргізу
Сабақ мақсаттары	Топырақтың құрамы туралы түсінік қалыптастыру. Топырақтың құрамын зерттеп анықтау.
Бағалау критерийлері	Топырақтың негізгі құрамын зерттейді (құм, саз, өсімдік пен жануарлардың қалдығы, су, ауа).
Сөздік қор	Табиғи ресурстар, топырақ, құм, саз, өсімдік пен жануарлардың қалдығы, су, ауа сөздер мен терминдерді пайдаланады.
Құндылықтарды дарыту	Өмір бойы білім алу, еңбек және шығармашылық.
Пәнаралық байланыстар	Дүниетану
Алдыңғы меңгерілген білім	2 – сыныпта табиғи ресурстар туралы өтілген білімдерін қайталау

Сабақ барысы

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақта жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Сабақтың басы 2 минут 5 минут Сабақтың ортасы 5 минут 10 минут 8 –минут	**І.Ұйымдастыру бөлімі.** **Психологиялық ахуал қалыптастыру.** (Ұ) Оқушыларды «Шаттық шеңбер» бойымен тұрғызылып, үш тілде сәлемдесу айтады. Балалар бүгінгі көңіл-күйлеріңіз қандай? О-О-О-балалар айтады. Біз қандаймыз, қандаймыз, Шұғылалы таңдаймыз Күлімдеген күндейміз, Еш уайымды білмейміз. – жарайсыңдар! **1, 2, 3, 4 — сандары бойынша топқа бөлу.** **Сұрақ –жауап әдісі** **Балалар, үйге берілген тапсырманы еске түсірейікші, қандай тақырып өттік.** **Жақсы, балалар енді сіздер әр топқа берілген пазлды құрастырыңыздар. Оқушылар пазлды құрастырады. Пазл бойынша әр топ өз жауабын айтады.** **Қай топ дайынсыздар** **1- топ қандай пазл құрастырылды, жауабы: Сазды топырақ** **2- топ қандай пазл құрастырылды, жауабы: Құмды топырақ** **3- топ қандай пазл құрастырылды, жауабы: Сор топырақ** **4-топ қандай пазл құрастырылды, жауабы: Қаратопырақ** **Балалар, топырақ дегеніміз не?** **Оқушылардың жауабы: Топырақ — жердің беткі борпылдақ қабаты. Әр топтар топырақтың суретіне қарап топырақтың қандай пайдасы бар туралы айтады.** **Сазды топырақ — Құламаларда тұрақты және су бұзып кетуіне қарсы келе топырақ; Жолдың негізі үшін жақсы материал болып табылады. Сор топырақты қолдан жақсартпайынша,оларды ауыл шаруашылығына пайдалану тиімсіз.** **Құмды топырақ – өзара байланысы жоқ, су өткізгіш, мұзданғанда ылғалдылықты жинауға бейімделмеген, ылғалды жерге себу үшін ең жақсы материал, бірақ су бұзып кететіндіктен бекітуді талап етеді.** **Сор топырақ — Орманды дала, дала, шөлейт және шөлді аймақтардағы құрғақ климат жағдайында топырақтың тұздануы нәтижесінде қалыптасады. Құрамында суға тез еритін тұздар көлемі 1 пайыздан артық болады.** **Қаратопырақ** **4 Топта пазл құрастыру ды өте керемет құрастырдыңыздар.** **Балалар назарымызды интербелсенді тақтаға аударамыз.Тақтадағы ребусты шешіңіздер, бүгінгі сабағымыздың тақырыбы шығады.Оқушылар тақырыпты табады.** **Бүгінгі сабағымыздың тақырыбы: Топырақтың қандай қасиеті бар?** **Балалар, оқулықтарыңыздың 10 – бетін ашамыз.Бүгінгі сабағымыздың мақсатын Арайлым оқыңызшы.** **Яғни, біз бүгін топырақтың қасиеті туралы білетін боламыз.** **Енді, балалар интербелсенді тақтаға назар аударыңыздаршы.** **Видеоролик I mektep.kz. Видеороликте не туралы айтылған? – деп сұрақ қойылады.** **Оқушылардың жауаптарын тыңдаймын.** **Оқушылар видеороликте не туралы көргенін айтады.** **Енді, балалар келесі тапсырмаға қарайықшы.** **Не ортақ?** **4 –топқа оқулық бойынша тапсырма беріледі.** **Проблемалық сұрақ** **1-топ Артық сөзді табасыздар. Қарашірік,су, құм, қант, саз, ауа.** **2 –топ Қалған сөздердің арасында қандай байланыс бар?** **Қарашірік , құм, саз ауа су** **3 –топ Сіздерге тапсырма Топырақтың түсі. Суретке қараңыз. Не байқадыңыз. Қаратопырақ, Қоңыр топырақ, Құмды топырақ** **4 –топ Топырақтың басты қасиетіне байланысты қандай тірек сөздер қолданады екенбіз.** **Тірек сөздер: Борпылдақ, құнарлылық** **Тапсырма орындату.** **Жақсы, керемет балалар тапсырманы жақсы орындадыңыздар. Енді келесі тәжірибені жасап көрейікші , алдарыңыздағы бір уыс топырақты алақаныңызға қысып, қандай өзгеріс болғандығы туралы 1 –топ айтыңыздаршы. Жақсы, тамаша.** **Келесі 2- топ осы тәжірибенің негізінде қандай қорытынды шығардыңыздар?** **3- топ қандай топырақтың құрамында ауа көбірек болады деп ойлайсыздар не себептен? Тамаша керемет** **4-топ топыраққа ауа не үшін қажет деп ойлайсыздар?** **Зерттеу жұмысы** **Енді, балалар Негеш пен Эврикаға зерттеу жұмысын жасауға көмектесеміз бе? Топырақта су қалай қозғалады?** **сіздерден көмек сұрайды. Балалар қандай зерттеу жұмысын көріп отырсыздар. Екі шыны ыдыстың бірінде тас салынған және қара топырақ салынған суретті көріп отырмыз. Енді осы 2 ыдысқа су құямыз. Тас пен қаратопырақ туралы қандай қорытынды шығарасыздар.** **Балалар кезкелген топырақ бір- бірімен араласқан қатты, сұйық, газ тәрізді бөлшектерден тұрады.**	Шаттық шеңбер Пазл құрастыру Ребусь шешу Оқулықпен жұмыс **бейнефильм** Топырақ туралы Не ортақ? Сұрақ –жауап Зерттеу жұмысы

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

<table>
<tr><td>Сабақтың соңы
5 минут

3 минут

1 минут</td><td colspan="2">1-топ. Топырақты қорғау үшін не істеу керек?
2- топ Топырақты пайдаға жарату
3- топ Топырақтың пайдасы мен зияны
4-топ Топырақтың қасиеті, құрамы —флипчарт қорғау
Әр топ бір –бірін жұлдызша беру арқылы бағалайды.
I mektep.kz. Топырақ туралы тест тапсырмалары
Кері байланыс: Балалар егер сіздер бүгінгі сабақты түсінген болсаңыздар қолдарыңыздағы шелекті топыраққа толтырамыз , Егер әліде зерттеу керек деп ойласаңыз онда шелекті жартылай топыраққа толтырыңыз, егер сабақты түсінбеген болсаңыздар, онда шелекті бос қалдырамыз.
Қорытынды:
Топырақ қарашіріктен, құмнан және саздан тұрады. Топырақта ауа мен ылғал болады.

Топтар бір-бірінің тәжірибе қорытындыларын салыстырып, дескрипторлар арқылы бағалайды.

Дескрипторлар:
— бірінші тәжірибеге сүйеніп топырақтың құрамын (ауа, құм, саз, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтарын) анықтайды;
— екінші тәжірибенің негізінде топырақтың құрамында су болатыны туралы қорытынды жасайды.</td><td>флипчарт

I mektep.kz.
Топырақ туралы

«Бұл не?Бұл кім? Топырақ.»</td></tr>
<tr><td>1 минут</td><td colspan="2">Үйге тапсырма: Оқулықтағы топырақ жайлы мәліметтерді оқу.</td><td></td></tr>
<tr><td>Дифференциация оқушыларға көбірек қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырмалар қоюды жоспарлап отырсыз?</td><td>Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін тексеру жоспарыңыз?</td><td colspan="2">Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы</td></tr>
<tr><td>Топта жұмыс жасату арқылы дифференциациялау. Қабілеттері әр түрлі оқушыларды топтастырып жұмыс жасату. Топтық жұмыстарды ұйымдастыру үшін қабілеті жоғары оқушыларға күрделі тапсырма беру.</td><td>Оқушылардың топырақ құрамын зерттеу барысында жасаған қорытындыларынан білімдері бағаланады</td><td colspan="2">Денсаулық сақтау технологиялары.
Қолданылған сергіту сәті мен белсенді оқыту әдістері
Сабақ барысында қауіпсіздік ережесін сақтау.</td></tr>
</table>

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі
© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.